

Føroyingar koma kanska at uppliva eitt nýtt »grønlandsævintýr«!

— Sogan er við at endurtaka seg. Vit koma kanska at uppliva eitt nýtt »grønlandsævintýr«, tó á ein ørvisi hátt enn tað gamla.

Soleiðis tekur Birgir Danielsen, fiskasolustjóri til í oddagreinini í júst útkomna blaðnum »Okkara Millum«.

Hann vísir á menningina í føroyska samfelagnum seinastu 150 árin og sigur, at fyri at vit ikki skulu bliva »eitt neyðars avlopsfylgi ella eitt slag av yvirskipan«, so mugu vit herja á og leita upp nýggjar leiðir.

— Tær royndir vit gjøgnum 150 ár hava gjørt í fiskivinnuni, vilja aðrir fegnir brúka. Teir vilja gjalda okkum fyri at sleppa at nýta okkara kunnleika.

Birgir Danielsen heldur, at vit eiga stórar møguleikar at selja menningar-londunum »know how« og vísir hann á verkætlanir, sum longu eru í gongd eitt nú í Senegal og í India.

— Hesar ætlanir koma at hava brúk fyri góðum kreftum úr Føroyum, sigur Birgir Danielsen og vísir á, at grundarlagið fyri fjølbroytan av tí føroysku fiskivinnuni nú er skapt.

Vit prenta oddagreinina úr Okkara Millum, sum ber heitið »Næsta menning-arstig«.

»Í tí tíðarskeiði vit, saman við okkara forfedrum, minnst ella eru færir fyri at tosa við um, er fólkatalið í Føroyum vaksið í meðal umleið 1,5 prosent um árið frá um 5.000 til um 46.000. Hetta hevur verið ein tíð í menning. Fyri um 150 árum síðani var kjarnin í føroyska samfelagnum bóndagardarnir, sum øll skuldu liva av, annaðhvørt hetta var sum bóndi ella húskallur. Fólkaøksturin gjørdi, at húskallarnir blivu ov nógvir í tali. Hetta var sjálvsagt ikki haldgott, og tí blivu tær sokallaðu niðurstøðugdirnar ein veruleiki, eins og hugtakið traðarmaður bleiv til. Ikki so nógv ár seinni bleiv tað livsgrundarlagið, sum nú jørðin var, eisini ov lítið, og tí var smátt

um smátt leitað út á sjógvn at vinna sær til undirhalds fyrst við smærri bátum nærindis og síðani við størri færum út á bankarnar. Fólkatálið vaks stóðugt, og seinast í 19. öld vóru grunnarnir við Føroyar ov smáir til at um 10.000 føroyingar kundu liva av teimum, og tí fingi menn sær størri skip (slupplir) og leitaðu yvir havið til Íslands og vunnu stóran fong har. Ikki bert fiskaðu teir frá skipi, men eisini í stóran mun við smærri bátum frá landi.

Tað er ikki óhugsandi, at onnur orsök til at leitað varð til Íslands, var tað vaksandi tal á fremmandum fiskiferum — einamest enskum og skotskum — sum royndu á grunninum við Føroyar.

Tørvurin at leita upp nýggjar leiðir og skapa eitt uppافتur størri livsgrundarlag hjá tí vaksandi tali á fólki við hugsjónum, helt fram í byrjanini av 20. öld. Hetta eydnast væl í 1925, tá ið borið varð við fisk í Vesturgrønlandi. Tá byrjaði tað heilt stóra ævintýrið hjá føroyingnum, tað ævintýrið, sum saman við teimum gomlu íslandsleiðunum, legði lunnar undir og skapti stóðugt undir til áhaldandi menning, ið er farin fram til dagin í dag.

Henda menning hevur, til mitt í sjeitiárunum, bygt á hugsjónina, at havið er stórt og ótømandi, og at hetta hav liggur viðopið fyri okkum øllum. Úrslitið av hesum bleiv, at við leitaðu víðari til Labrador og Kanada strendur, eins og vit gjørdum okkum dælt í bæði norskum, russiskum og felags europiskum sjógvum.

Hetta fekk, av ávisum orsøkum, sum eru væl kendar, ein bráðan enda. Vit máttu mitt í sjeitiárunum so nakkalangir til húsar aftur og læra okkum at liva í okkara egnu heimrust.

Hetta hevur eisini hepnast væl. Tó mugu vit viðganga, at vit eru ov nógvir og bliva fleiri, eins og vit í teimum góðu tíðunum hava fingið nakrar vanar ella óvanar, sum krevja meiri av okkara tilverugrundarlagi, enn tað vit hava fingið tillutað í okkara part.

Fyri nú ikki at bliva »eitt neyðars avlopsfylgi ella eitt slag av yvirskipan«, so mugu vit herja á og leita upp nýggjar leiðir. Tær royndir vit ígjøgnum 150 ár hava gjørt í fiskivinnuni, heilt frá at fiska fiskin og til at framleiða og marknaðarføra ta lidnu veruna og tað teknologi og tær royndir vit hava nomið vilja aðrir fegnir brúka. Teir vilja gjalda okkum fyri at

Umframt projektið í Senegal so eru einar 4–5 aðrar ætlanir á veg í menningarlandunum, sigur Birgir Danielsen

sleppa at nýta okkara kunnleika.

Tað er neyvan møgult hjá okkum at endurtaka tað, vit gjørdum í Íslandi, Grønlandi o.a. Men vit hava stórar møguleikar við at selja menningarlandunum (»know how«). Hetta var ein táttur, sum teir, ið mynda Føroya Fiskasølu, tóku upp fyri 6-7 árum síðani. Feløginí Faromar og I-C group hava, sum greitt frá í seinasta OM, úr at gera. Stórt frystivirki fyri einar 100 mill. kr., sum áður-nevndu feløg standa fyri,

stuðlað av »Industrialisierungs-fonden for Udviklingslandene« og »Heimss-bankanum« eins og av 2-3 øðrum menningarbankum verður tikið í nýtslu í Dakar í Senegal í mai mánaði næsta ár. Eini 4-5 aðrar ætlanir eru á veg eisini stuðlaðar av áður-nevndu stovnum. Í hesum sambandi átti eisini at verið nevnt áhugaverda bátaprojektið hjá Guttormi Djurhuus í India. Hesar ætlanir koma at hava brúk fyri góðum kreftum úr Føroyum, bæði í fiskari, framleið-

slu, teknikki, fyrstiting o.ø. Grundarlagið fyri fjølbroytan av tí føroysku fiskivinnuni er skapt. Nú ræður um at savna allar góðar kreftir og fáa tað burtur úr, sum upprunliga var ætlað.

Sogan endurtekur seg. — Vit koma kanska at uppliva eitt nýtt »grønlandsævintýr«, tó á ein ørvisi hátt enn tað gamla

Úrtøka av sølu uttanlands sammett við landing í Føroyum

Í seinasta nummarinum av »Okkara millum«, blað, sum Føroya Fiskasøla gevur út, hevur fiskasolustjóri, Birgir Danielsen grein og roknistykki, sum snúgvá seg um úrtøku av sølu uttanlands sammett við landing í Føroyum.

Vit prenta greinina og geva fiskasolustjóranum orðið:

Ofta verður tosað um tær góðu sølurnar og teir høgu prisirnar uttanlands. Undir verkfallin-um í ár seldi eitt skip 70

tons í Týsklandi — meginparturin uppsi — fyri um 107.000 DM = 403.000 kr. Útreiðslurnar í samband við hesa sølu siggja-

ast á talvu 1.

Bruttosøluþrisurin hevur verið 5,76 kr./kg og

